

85 let Elektrotechnického zkušebního ústavu (1. část)

RNDr. Vladimír Filač, CSc.,
ředitel Elektrotechnického zkušebního ústavu

Letos si připomínáme 85. výročí založení Elektrotechnického zkušebního ústavu – EZÚ, který se po celou dobu své působnosti zabývá zkoušením výrobků zejména z hlediska jejich elektrické bezpečnosti. Rozsah služeb poskytovaných ústavem se v průběhu času rozšířil i do dalších významných oblastí. Tento článek stručně připomíná jeho historii do roku 1960 a v navazujícím článku bude historie ústavu dovedena až do současnosti.

Využívání nového druhu energie, kterou byla začátkem 20. století elektřina, a velký zájem technické veřejnosti vyústily v založení tehdejšího Elektrotechnického svazu československého (ESČ). Činnost svazu se v dal-

Výrobky, včetně popisu prováděných zkoušek, byly následně publikovány v Elektrotechnickém obzoru, v jednom z předchůdců časopisu Elektro.

V dalších letech se činnost zkušebny ESČ dále rozvíjela, sortiment zkoušených a znač-

hovující jakosti. Stejně postupovaly mnohé elektrárny.

Nárůst činnosti zkušebny ESČ v poválečném období byl vyvolán zejména vyhláškou ministra průmyslu z října 1945 o povinné kontrole a zkoušení elektrotechnických výrobků. Vystala potřeba rozšiřovat zkušební zařízení a zajistit novou organizaci práce. Pro nové sídlo zkušebny byl vybrán bývalý pomologický ústav a v té době závod Ing. Z. Kadlece v Praze-Troji, který byl pro ni zakoupen v červnu 1947.

Po převratu v roce 1948 byl Elektrotechnický svaz český zrušen. Zkušebna byla na krátké období přičleněna k národnímu podniku Kovotechna v Praze, následně však byla osamostatněna a přejmenována na Elektrotechnický zkušební ústav, který byl podřízen ministerstvu strojírenství.

V dubnu 1955 byla vydána vyhláška ministerstva strojírenství o povinném zkoušení a kontrole elektrotechnických výrob-

ků, materiálů a pomůcek. Vyhláška uváděla další elektrotechnické výrobky, které byla zkušebna povinna kontrolovat a na jejichž zkoušení si musela připravit potřebná zařízení.

Laboratoře zkušebny byly vybaveny komerčními zařízeními i zařízeními vlastní výroby. V roce 1959 byl prostor EZÚ rozšířen o pronajaté místnosti v budově těsně sousedící s budovou EZÚ, v nichž dříve pracovali zaměstnanci ústavu obalové techniky.

Usnesením vlády z roku 1959 byl ústav k 1. lednu 1960 převeden z působnosti ministerstva těžkého strojírenství do působnosti Státního výboru pro rozvoj techniky. Tím skončila poválečná etapa činnosti a rozvoje Elektrotechnického zkušebního ústavu.

(pokračování)

ším období rozvinula do oblasti technické literatury, technických předpisů a ověřování shody vlastností výrobků s požadavky těchto předpisů. Ustavující sjezd ESČ se konal 31. května 1919 v Praze a do vedení svazu byl zvolen prof. Ing. Vladimír List.

Zřízení elektrotechnické zkušebny, vybudování elektrotechnického zkušebnictví a značkování vyplynulo z potřeb československého elektrotechnického průmyslu a nutnosti zajistit jakost a bezpečnost jeho výrobků, používaných širokou veřejností. Založení zkušebny se datuje do roku 1926, kdy bylo na České vysoké škole technické v Brně vyzkoušeno větší množství tavných pojistkových vloček podle předpisů ESČ.

Profesor List věnoval na zařízení zkušebny ESČ 80 000 korun, dar, který obdržel k padesátinám od československých elektrotechniků. V roce 1928 svaz koupil v Praze na Vinohradech, ve Vcelové ulici č. 3, dům, kde byla vybudována laboratoř na zkoušení vodičů a instalačního materiálu. V tomto roce byla také s výrobcí dohodnuta stálá kontrola instalačních trubek, krabic a pojistek, přičemž cílem bylo pomoci zajistit jejich bezpečnost. Výrobkům, které vyhověly typovým zkouškám podle předpisů ESČ, bylo uděleno právo používat značku ESČ.

kovaných výrobků byl stále širší. V roce 1930 např. přešly pod stálou kontrolu ESČ ledničky, vysavače, elektroměrové desky, třífázové venkovní zásuvky atd. Zkušebna ESČ se neomezovala na typové a kontrolní zkoušky, ale prováděla množství zkoušek srovnávacích a výzkumných, jimiž podstatně přispívala k vyjasnění některých sporných otázek při tvorbě norem a podílela se na vývoji zkušebních metod mnoha nejrůznějších výrobků.

V létě 1934 byla zkušebně ESČ ministerstvem veřejných prací udělena úřední autorizace. Ministerstvo veřejných prací začalo předepisovat, aby se do instalací ve stavbách státem podnikaných nebo podporovaných instaloval jen materiál vyhovující platným předpisům ESČ, přičemž značka ESČ byla uznávána za platný průkaz vy-

tzbinfo
stavebnictví, úspory energií
technická zařízení budov

- recenzované tematické články - tabulky a výpočty
- krátké zprávy o dění v oboru - přístup ZDARMA
- komentáře norem
- adresář firem
- diskusní fórum

www.tzb-info.cz